

CATECHISMUS ZONDAG 4

Ds. D. Chr. Overduin

15 november 1987

Catechismus zondag 4

Schriftlezing : Galaten 3

Zingen : Psalm 84 : 4
52 : 1
73 : 13,14
79 : 4

De 4e Zondag.

VRAAG 9: Doet dan God den mens niet onrecht, dat Hij in zijn wet van hem eist, wat hij niet doen kan?

ANTWOORD: Neen Hij; want God heeft den mens alzo geschapen, dat hij dat kon doen; maar de mens heeft zichzelf en al zijn nakomelingen, door het ingeven des duivels en door moedwillige ongehoorzaamheid, van deze gaven beroofd.

VRAAG 10: Wil God zulke ongehoorzaamheid en afval ongestraft laten?

ANTWOORD: Neen Hij, geenszins; Hij vertoort zich schrikkelijk beide over de aangeboren en werkelijke zonden, en wil die door een rechtvaardig oordeel tijdelijk en eeuwiglijk straffen; gelijk Hij gesproken heeft: *Vervloekt is een iegelijk, die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der wet, om dat te doen.*

VRAAG 11: Is dan God ook niet barmhartig?

ANTWOORD: God is wel barmhartig, maar Hij is ook rechtvaardig; daarom zo eist zijn gerechtigheid, dat de zonde, welke tegen de allerhoogste majesteit Gods gedaan is, ook met de hoogste, dat is met de eeuwige straf aan lichaam en ziel gestraft worde.

CATECHISMUS ZONDAG 4

THEMA: VAN DES MENSEN ELLENDE

RECHT OF ONRECHT?

Weet je wat er altijd bij een mens aan de orde is? En vooral ook in de kerk bij de christelijke mens? Dit is altijd aan de orde, de gedachte dat er vanuit zijn eigen denken, begrijpen, een weg is naar God. Misschien kan ik het nog iets duidelijker zeggen, hij praat over de dingen van het Woord, van de Bijbel, op een manier alsof hij dat wel begrijpt en alsof hij het daar wel mee eens is, hij is daar in opgevoed, en wij kunnen daar een aardig babbeltje over houden. Over God, over het Woord, over bepaalde dingen die wél of niet mogen. Natuurlijk zijn we wel een beetje opstandig omdat we het niet altijd goed begrijpen en dan hebben we iemand nodig die zegt: ja, maar dat moet je zó niet verstaan, dat moet je zó niet uitleggen. Net alsof hij zeggen wil, zoals jij dat nu denkt, zo is het niet hoor, want zo is God niet, en dat zou God nooit doen. We proberen dan die opstandige, of naar ons oordeel dwalende, medebroeder of -zuster vast te houden door te zeggen: zoals jij denkt is het niet écht, zo is God niet. Als dát waar was, dan zou ik er ook niet veel van moeten hebben, dan zou ik ook niet meer naar de kerk gaan, dan zou ik ook niet geloven, dat bestaat toch niet, dat kan toch niet, zo is het toch niet.

Heb je wel eens gemerkt dat dat écht een situatie is waarbij wij ervan uitgaan dat als we maar ons verstand gebruiken en als we maar helder de zaken proberen te zien, nu, dan komt het wel goed, dan zit het met God wel goed en met ons wel, dan kunnen we het toch aardig met God eens zijn. En dat is nu iets dat haast altijd aan de orde is. Dat is een levensgroot gevaar in de kerk, dat we op die manier een verkeerde beeldvorming krijgen van de waarheid. Dat we er eigenlijk ten diepste niet van doordrongen zijn dat God er in werkelijkheid héél anders over denkt en oordeelt dan ik. En dat het wel eens zou kunnen zijn dat God en Zijn Woord, Zijn werk en alles wat daarmee samenhangt helemaal haaks staan op alles wat ik ben, wat ik doe, wat ik denk.

U zegt misschien, wat genoemd wordt kan ik begrijpen, aanvoelen, er wordt zeker een burgerlijk christendom bedoeld waar alles gepast en netjes is, waar iedereen het antwoord op weet, waar het allemaal goed en lief is, waar je wel een gat in de lucht mag springen, want je bent toch zo gelukkig als je zo'n God hebt, Die je overal doorheen sleept, en met alle problemen kun je terecht bij God, en God luistert geduldig naar onze problemen. Hij slaat Zijn armen om je heen en zegt: je bedoelt het goed, maar als je het nu eens zó zou doen of zó. En nu moet je eens niet zo boos worden, wees eens wat geduldiger, betracht eens wat meer lijdzaamheid. Zó zit dat eigenlijk vaak in elkaar.

CATECHISMUS ZONDAG 4

Ik zeg niet dat iedereen dat zo voor zich beleeft. Als ik zoiets aan de orde stel, dan is er ook een soort huiver van, Heere, houdt ons binnen de perken van Uw Woord. Want ik zou zeggen, wat ben je gelukkig als je leven doordrenkt is in de genade, van je kinderjaren af. Luther spreekt ergens zijn blijdschap uit over het jonge geslacht, dat niet zoals hij al vergiftigd was in de tijd van hun jeugd met de verkeerde leer van Rome, van die gerechtigheid waar ze zelf voor moesten zorgen. Daar had Luther gelijk in, maar - ik heb er wel eens bij gedacht - wij zijn niet in de Roomse kerk opgegroeid, en het is toch niet zo eenvoudig in die zin, doe je mond maar open en slikken maar, dan ben je het er wel mee eens. Want dan blijkt in de praktijk dat het heel anders is. Dat het niet alleen van buitenaf tot ons komt - de dwaling - maar ook van binnenuit.

Weet je wat ik hiermee wilde zeggen? Het is onmogelijk voor een mens te aanvaarden wat God zegt en hoe Hij is. Dat het niet een échte verstandhouding is tussen God en mens dat die mens zegt: ja, dat kan ik wel begrijpen, daar ben ik het wel mee eens. Dat het zo niet is. Dat, als wij die kant uitdenken - ik heb het nu over de grote mensen, de kinderen horen er ook bij (maar ik zou haast zeggen, die mogen wel een oogje dicht knijpen, maar dat mag natuurlijk niet in de kerk), wij spreken elkaar nu aan als mensen die Zijn Naam hebben beleden, en de kinderen die in Zijn Naam zijn gedoopt horen er net zo goed bij, dat wij, zei ik, het niet eens kunnen zijn met God. Dat is voor mij niet een drijven, een soort programma van: ik moet het de mensen zeggen ..... Helemaal niet! Het is iets uit - zoals we wel eens noemen - de bevinding, iets uit de praktijk van het leven. Dat het op een afstandje wel eens zo kan lijken alsof je in de school van God hebt gezeten en dat je het met God roerend eens bent, en dat je het zo goed kunt uitleggen wat de Heere God van ons wil en wat Hij van ons vraagt en wat Hij ons geven wil, terwijl we innerlijk vreemd zijn aan dat catastrofale: dat God het helemaal niet met mij eens is en dat God - net wat ik vanmorgen wilde benadrukken - zegt: allemaal, hoofd voor hoofd, Adamskinderen. Vóór de wet, ónder de wet en ná de wet, Adamskinderen! God kan op een schepping, die aan de dood vervallen is (dat zijn wij), niet ingaan, met eerbied gesproken, nooit, daar is voor God geen houvast, geen rustpunt in. Waarom denk je anders dat we allemaal dood gaan? Dat moet toch een reden hebben? Dan kunnen we zeggen, ja, maar dat is de dreiging bij de zondeval, dat de Heere zei, als je daarvan eet, zul je de dood sterven, gij zijt stof en zult tot stof wederkeren.

Maar waarom? De dood is toch verslonden tot overwinning? Door de dood heeft Jezus Christus toch de dood overwonnen? Waarom moeten wij dan sterven? Dan zou ik willen zeggen, dat moet voor ons betekenen, de radicale afwijzing van de wereld, van de kerk en van mij, door God. God verwijst mij naar de dood. Maar die in de Zoon gelooft, die heeft toch het eeuwige leven? Die zal toch de dood niet zien in der eeuwigheid? Dat is toch het nieuwe?

Ja, dat is het nieuwe! Maar dat heb ik alleen in het geloof, in hoop en in liefde! Ik heb dat niet omdat ik een bekeerd mens ben, omdat het bij mij van binnen zo'n zalige toestand is. Ik heb dat niet omdat ik een Borg heb. Ik heb dat alleen omdat die God en die Borg mij heeft, dat geloof ik, op zulk een wijze dat ik zeg: Heere, ik geloof, kom mijn ongelovigheid te hulp, U geeft het mij door Uw Geest en Woord in het hart, dat ik zeg: ja, zó is het, dát is de waarheid, dát is Góds waarheid waar ik niets tegen vermag en dáár begeer ik op te leven en te sterven. En dan? Als de deur opengaat is alles nieuw. Als de gordijnen opengeschoven worden dan is Hij daar, waarin God ons alles schenkt

CATECHISMUS ZONDAG 4

tot een verheerlijkt, Hem gelijkvormig lichaam.

Dit wil ik zeggen.

Kent u iets van die geloofservaring? Dat je in je ziel ervaart, dat onherroepelijke, dat God van ons niets kan gebruiken? Hoe dat je in verwarring kunt zijn, dat je zit te denken, ja zó, dít, dát, en dat opeens de vraag bij je opkomt, ja, dat zeg je, dat denk je, maar wat zegt God nu? Ik kan aardig wat zeggen, ik kan de Naam van God erbij halen, maar wat zegt God nu? En dat je dan ineens bevangen wordt door een grote verwarring. Dat er een vage vrees en angst bij je opkomt, ja, maar als het nu eens anders is. Want ik merk als ik eerlijk ben naar mezelf, ik ben een mens, een zondaar. En ik kan mij niet op de been houden met het feit dat ik ook nog denk een beetje christelijk te zijn. Daar ga ik gewoon mee kapot, daar loop ik mee vast. Want elke keer als de confrontatie komt, wanneer ik over heiligmaking en over bekering en over alles denk, dan opeens staat daar die werkelijkheid van mezelf mij aan te grijzen, als het ware: hoe is het nu op de bodem?

Dan kun je maar twee dingen doen, eigenlijk maar één ding en dat doen we dan doorgaans. We proberen tot ándere gedachten te komen, we proberen de gedachte van genade, van vergeving wat dichterbij ons toe te trekken: ja, dat is ook wel zo, maar wie van Gods kinderen is nu volmaakt? Als je de Bijbel leest dan waren dat toch ook allemaal mensen waar wat aan mankeerde. Zo zou de Heere mij toch ook alles kunnen vergeven? Kijk, tenslotte, dat mag ik toch zeggen, ik heb iets weet van die vergeving en van die liefde en wat de Heere Jezus gedaan heeft. Och laat ik eens wat meer aan de Heere vragen dat er wat meer van mij terecht komt, dat ik een betere christen ben en dat ik niet met een innerlijke onzekerheid, een innerlijke onrust zó door het leven ga. En dan ben ik weer als de tollenaar bezig: 'o God, wees mij zondaar genadig', een ogenblik later weer als een Farrizeër. En zó proberen wij daar uit te komen, door tóch te trachten God en Christus en jezelf meer op één lijn te krijgen. En het gaat niet! Het lijkt wel te gaan, met hangen en wurgen lijkt het wel te gaan, wurmen we wat vooruit. Uiteraard, we móeten ook wel vooruit, je kunt geen ogenblik stil blijven staan. Dus .....

En toch is er nog een weg - ik bedoel die weg dan ook écht als een weg -. Het kan in een moment zijn, het kan in een minuut zijn, het kan in een dag zijn, maar ik zeg het liever zo - lieve vrienden en vriendinnen - het is een levensweg, en ik denk dat we in de laatste ogenblikken van ons leven het meeste leren, en nog meer leren we - broeder Fahner zei wel eens: "Een varken leert na z'n dood", en dat is ergens ook waar - als we van aangezicht tot aangezicht zullen zien. Elke keer komen die momenten terug in het leven, (het zijn momenten) het moment van de bewustwording dat God en ik, Christus en ik niet op één lijn zitten.

Nu noemde ik zojuist één methodiek, die wij gewend zijn te hanteren: 'och joh, het bedenken van het vlees is de dood, dat moet je maar onthouden. Als ik je moest vertellen hoe het er bij mij bijstaat, zou je ook raar staan te kijken, gelukkig mogen we weten .....', op díe manier, 'we zijn en blijven toch maar mensen'. Dat is een methodiek. Maar wie komt er nu naar dát punt dat hij werkelijk aanváárdt dat God tegen dat wangedrocht néé zegt. Dat God zegt: wat ben jij voor iemand, je wilt van alles. Je wilt een goede gelovige zijn, maar je bent ook een ongelovige, je wilt zogenaamd het goede, maar je wilt ook het kwade, wat ben je voor iemand? Om dan eens te mogen

CATECHISMUS ZONDAG 4

aanvaarden (en dat is genade, dat heeft misschien een kerkmens nog harder nodig dan iemand buiten de kerk) wat de Heere God zegt. Dat hebben we zo hard nodig, maar dat stuit mij tegen de borst, dat snappen we toch wel? Als je je nu zó bewust bent, dat je de waarheid mag weten en de waarheid mag horen, de waarheid mag zeggen, en dat je met alle gebrek, hier op aarde, toch .....! En dan komt die grote God en Die laat je duidelijk merken: nee, Ik ben er niet weg van, Ik vertrouw je ook niet, je deugt niet, en dan bij alles wat je doet, tot de beste dingen toe!

Ik kan een man begrijpen die eens - geloof ik - bij opa woedend de kerk uitkwam en zei: weer niet goed, weer niet goed. Want de ene keer ging dát ondersteboven en de andere keer ging dát ondersteboven en die man was nog niet zo lang op de weg en dan in de kerk dan hoorde hij weer wat nieuws en dan zei hij - hij was te eerlijk om te huichelen, of te dom misschien - gewoon tegen zijn vrouw: weer niet goed, nou dat deugt dan ook al weer niet! Wat deugt er dan wel?

En dat die God in ons leven Zichzelf openbaart als Die God die zegt, Mijn wegen zijn hoger en Mijn gedachten anders, alles is anders. Jij bent niet dat meegaande mensje dat zo aan de kant van God staat en die tegen de ander zegt: kom toch bij ons, dán ben je pas gelukkig, zó is het niet! Nee, die ander is eigenlijk veel gelukkiger dan jij. Hè? Dat is toch godslasterlijk? Ja, maar het is zo!

Twee methodieken. De ene keer proberen we met God in het reine te komen, eigenlijk met onszelf ten aanzien van God, en het kan niet. Die eenvoudige woorden van het Woord gaan dan dubbele kracht uitoefenen: 'wie zal een reine geven uit een onreine, niet één'. Dan zeggen de mensen: ja, dat is erg makkelijk, zo is de zonde ook niet zo erg meer, in die kerk hoor je weinig over de zonde.

Ik noem dat een uitvlucht. Deels heeft men gelijk, maar waar die mensen wauwelen over 'de zonde, de zonde' dat zijn voor mij, nee, voor God, de gevolgen van de zonde. Want dé zonde is mijn ingebeelde autonomie, is mijn als Gód willen zijn. Dé zonde is mijn totale opstelling tégenover een persoonlijke Macht bóven mij, ik wil geen leem zijn in de handen van een Pottenbakker. Ik ben een mens, wat denkt God wel? Daarom moet je niet te snel achterover vallen als een mens opeens eruit gooit wat hij eigenlijk denkt. Of het nu een wijsgeer is die zweert bij het zuivere vernuft, het verstand, of iemand die zegt: 'ik denk en daarom besta ik', of weet ik wat, daar moet je niet van ondersteboven vallen, het is de wereld die in het boze ligt.

We hadden het nog even - 't schiet even in m'n gedachten - na de contactavond, na het onderwerp, over de griezelige ontwikkeling in de wetenschap, wat mensen doen in de laboratoria, wat benauwend dat kan zijn, dat het wel eens zó kan zijn dat de mens die gelooft zegt, Heere God, kom toch alstublieft, want de mens waant zich goddelijk, hij grijpt in alles in, niets is heilig voor hem. Wat klopt er nu nog? Over zielen, over voortplanting, inplanting? Dat kan ik me levendig indenken, als je zo even met elkaar zit te praten, want dat ken ik ook, aan de ene kant zeg je, ik wil dat niet eens lezen, maar dat kan jezelf verstoppen zijn. Het kan zijn als je zoiets hoort, leest, ziet, dat je dan denkt, mijn geloof klopt niet meer en dan wil je er niet van weten; dat je denkt, die kinderen, wat voor wereld, maatschappij, menselijkheid, waar zullen die kinderen in terecht komen?

Nu, daar heb ik ook over nagedacht, in verband met deze zondag, het is écht allemaal

CATECHISMUS ZONDAG 4

ónder het oordeel. Ja maar, er zitten toch ook goede dingen bij? Dat schrijven we op rekening van God! Ik weet niet zo gauw hoe ik daar antwoord op moet geven, maar, geliefde gemeente, wordt niet bang, want, toen ik er over dacht, toen dacht ik ook, God heeft wat nieuws op de aarde geschapen, in en mét Christus Jezus. God laat ons in de ontwikkeling van de mensheid zien dat Hij gelijk heeft. Dat inderdád ons uitgangspunt, ons groeiproces aanstuurt op de verwékelijking: 'gij zult als God zijn, kennende goed en kwaad'.

Nu geloof ik dat als wij geconfronteerd worden met dat benauwende, dat we dan des te meer de waarheid van het Woord van God mogen beámen, 'de gedaante van deze wereld gaat voorbij', het is het terrein van de dood. Bij alles wat men aan en met het leven doet, het is het terrein van de dood. 'Hij komt, Hij komt om de aarde te richten.' Juist nú zegt Hij: zo ik vertoef, verbeidt Mij, verwacht Mij, Ik kom zéker, gewis!

Daar horen wij nu bij, we zitten niet op een eilandje, we zitten in de wereld, wij zijn burgers. Het wordt nu duidelijker, dat gestroomlijnde christelijk denken klopt niet zo goed meer, dat wordt ook verontrust. Dat zegt, wat moeten we hiér op antwoorden, wat moeten we dáár op zeggen, hoe kunnen we dát tegen houden. Je hoeft niets tegen te houden. Nu ja, misschien zeg ik het helemaal verkeerd, dat zou misschien betekenen dat je in een hoekje moet gaan zitten, maar 'en wat hem wederhoudt weet Gij', Gód! Maar als wij al die dingen zien dan zegt de Meester: heft uw hoofden omhoog, het komt nu dichtbij, heel dichtbij, dat Hij komen zal op de wolken van de hemel en dat opeens de deuren opengaan.

Wat heeft dat er hier mee te maken? Hier staan allemaal vragen, of God niet rechtvaardig is, of God het misschien niet door de vingers zou zien, het kwaad dat wij gedaan hebben wil Hij persé straffen, tenslotte, ja maar God is toch ook barmhartig? Je hebt het nu wel over tijdelijke en eeuwige straffen. Kom maar voor de dag! Het is alsof de Heidelberger niet zo benauwd is voor de tegenwerking. Het is alsof hij niet bang is voor het feit dat iemand eens een keer (figuurlijk gesproken) over de tong gaat. Het klinkt nog een beetje nederig, als een leerling die zegt: ja meneer, maar is dat nu wel helemaal eerlijk? Maar zo doen wij altijd, wij zeggen het met een zekere omhulling, maar in feite koken we soms van binnen al van woede en ergernis, 'doet dan God de mens geen onrecht, dat Hij in Zijn wet van hem eist wat hij niet doen kan?' Ik ben geneigd om te zeggen: beste Heidelberger, maar doet God dat dan? We hebben uit de Galatenbrief gehoord, vóór de wet kwam, was er de belofte, het Evangelie van Jezus Christus. De Heere kwam toch niet bij Abraham met een stel voorschriften, als jij nu dát en dát doet, dan zal Ik dát doen. God zei, kom man, op weg, op weg naar het land dat Ik u wijzen zal. Voor Abrahams beleving was dat niet in de eerste plaats dat stuk grond wat zijn nageslacht zou krijgen, de landbelofte. Dat was ook groot, een wonder, maar Abraham was eigenlijk opeens een zwerver geworden, een vreemdeling op weg naar de toekomst, op weg naar het land dat de Heere zou maken, naar de nieuwe hemel en de nieuwe aarde. God eist het toch niet van Abraham zoals wij die geboden hebben gekregen, het volk Israël op de Sinaï? God kwam puur met Zijn belofte, volg Mij, daar begon God mee.

Is dan die vraag wel goed. Kun je nu nog net doen alsof wij in het paradijs zijn?

Is het nu zo dat de Heere na de zondeval zegt: jullie hebben grotelijks tegen Mij gezondigd, maar betalen móét je! Is dat zo?

CATECHISMUS ZONDAG 4

Dan vraag je je af op welke gronden heeft God dan Israël uit Egypte verlost, die slaven die niets in de melk te brokkelen hadden? Op welke grond ontfermt Zich God? Hoe zit dat? Dat zijn belangrijke dingen. Paulus schreef, de wet is onze tuchtmeester tot Christus. Wij waren onder de wet in bewaring gesteld tot het Zaad gekomen zou zijn die het beloofd was, Christus. Kun je nu zeggen dat God, net als in het paradijs, zegt, als je dit of dat doet, hier heb je een hoeveelheid regels, dan is het goed. Ik heb je zo gemaakt dat je dat doen kunt, dat je gevallen bent dat is je eigen schuld, Ik heb je niet zo gemaakt. Maar, ik ga er niet vanaf, heb je daar moeite mee? Dat zou ik me kunnen indenken, dat je zegt: ja maar, direct na de val is de Heere gekomen en Die heeft gezegd, waar zijn jullie? Toen kwam Hij niet met een heleboel regels, maar Hij zei: "Ik zal vijandschap zetten tussen u en deze vrouw, tussen uw zaad en tussen haar zaad, dat zal u de kop vermorzelen en gij zult het de verzenen vermorzelen." God openbaarde Zich dus in Zijn genade, in Zijn ontferming.

"Doet God de mens dan geen onrecht dat Hij in Zijn wet van hem eist wat hij niet doen kan?"

Wat eist God dan?

Ja, nu kom je toch op het punt dat je moet zeggen, die wet, in het licht van Christus, in het licht van het Evangelie zegt: liefde tot God, liefde tot de naaste, ootmoedig te wandelen voor het aangezicht van de Heere je God, op Hém alleen te betrouwen, Hem alleen aan te hangen, Hem alleen tot ons hoogste Goed te achten. Dát zegt de wet!

Meestal halen we dan een beetje verlicht adem: 'oh ja, want dat idee wat de Farizeërs vroeger hadden en zoals vroeger de Roomse kerk, - de casuïstiek, weet je wel - dat je een laatje opentrekt en precies weet wat wél en wat niet mag, zo is het dus toch niet.' Nee, zó is het niet, maar het is veel érnstiger! Als dát waar was, die Roomse casuïstiek van dat laatje opentrekken, dít mag wél en dát mag niét. Als dat waar was, dan ging die rijke jongeling, met eerbied gesproken, regelrecht naar de hemel. Want hij zei met een eerlijk gemoed, al deze dingen heb ik onderhouden van mijn jeugd aan, wat ontbreekt mij dan nog? Maar nu komt de wortel, de achtergrond van de wet: liefde tot de naaste. Verkoop alles wat gij hebt en geeft het de armen, neem je kruis op en volg Mij na, God in Christus, en je zult een schat hebben in de hemel. Kan dat? Nee, dat kan niet! De rijke jongeling niet en ik niet en u niet, wij kunnen het niet uithouden bij Christus. Wij kunnen er niet naast blijven staan, we kunnen niet op één lijn staan met Hem, het is ónmogelijk! Onmogelijk! En niet alleen voor zo'n buitengewoon voorbeeldig jongeling, maar ook voor iemand die het er minder goed heeft afgebracht. Het is onmogelijk!

Eist de Heere dat?

De Heere heeft de mens geschapen in Zijn beeld. Laten we zeggen, de Heere heeft een beeld gehad in Zichzelf van wat Hij maken zou, een gelijkend beeld. En natuurlijk, dat wil God en God blijft dat willen, - daar ben ik het mee eens - God blijft dat willen, Zijn beeld, een gelijkend beeld. Vóór het paradijs en ná het Paradijs, voor de wetgeving en daarna, in het Oude en in het Nieuwe Testament, Zijn beeld. Daar zijn we het dan zogenaamd mee eens. Wij onderschatten dat beeld. Wij zeggen, daar ben ik het mee eens, God kan daar nooit afstand van doen, want dan zou Hij geen God zijn. Als God het aan onze beeldvorming overlaat, dan zou Hij geen God zijn. Hij blijft dus Zijn beeld voor ogen houden. Maar nu verder, er staat: 'Hij zocht alom, maar ach Hij vond er geen, het hele land was trouweloos afgeweken.' Hij zie: 'er is niemand op de aarde

CATECHISMUS ZONDAG 4

rechtvaardig, ook niet tot één toe.' Waar blijven wij dan? Geloven wij dat nu? Als je dat gelóóft, dan sta je niet meer voorop met je christelijkheid of met je Jood-zijn, of met het Abrahams-zaad zijn: prachtig, ja nu weten we waar we aan toe zijn, alles wat de Heere zegt zullen wij doen. Ja, maar zullen we nu ook gelóven wat God zegt? Dat Hij alleen de Heere God is Die verlost uit Egypte? Dat Hij het Lam aanwijst dat de zonde der wereld wegdraagt? Dat Hij op dat ándere wijst, Het Offer, de Vervanging, de Plaatsbekleding? Daar komen we niet aan toe, daar kúnnen we gewoon niet aan toe komen. Want onze oerzonde was toch: 'als God zijn', en wat God kan, dat kan ik ook! En daarom staat de mens bedekt of openlijk in dát spoor: Ja Heere, goed, wij treden in een verbond met U en we beloven het U, we zullen het doen. En vooral als het flink onweert en er zijn wat bliksemstralen, het geluid als van een bazuin, de berg staat te daveren. Dat we een dag later, als we eraan gewend zijn, een gouden kalf maken, dát is eigenlijk de werkelijkheid. Maar het is ook werkelijkheid voor ons als we spontaan zeggen, wat de Heere zegt, dat zullen wij doen. En als er dan iemand zegt, dat kun je niet van jezelf, hè, uit genade met Gods hulp: "oh ja, dat vergat ik, natuurlijk, uit genade met Gods hulp", hoor die mens eens bezig zijn!

Nu, daar komt God aan, wat eist Hij?

In principe eist Hij overgave, erkenning dat Hij God is, Hij alleen, niet ik. Maar Hij doet dat op een zo wonderlijke wijze, dat de eis én het vereiste legt Hij zo bij elkaar in één wet: Ik ben de Heere uw God, enzovoorts" en tegelijk zie je de rook van de offerdieren al opgaan.

Maar - daar heb je het nu - ik ben geen Christen. Ja, maar je bent toch .....? Ik ben geen Christen. Ik zie het Christelijke niet in God, in Zijn wet, in Zijn genade, in Zijn ontferming! Ik zeg, alsof ik het over een gewoon iets heb, ja maar God eist van ons dat we ..... Weet je wat dat betekent? Ja, dat God van ons vraagt, dat wij ....oh!? Nu, dat dachten de heidenen ook, die liepen te slepen met offers en mooie dingetjes voor hun goden en zo dachten ze god aan hun kant te krijgen. Israël toch niet? Israël precies eender! Waarom? Hoe komt dat toch? Omdat het een verloren zaak is, wij zijn in de dood terecht gekomen en dat betekent dat we nu op een dodelijke manier bezig zijn. We hebben geen oor meer om te horen van de genade. We hebben geen hart meer om de belofte te bewaren en te bewonderen. Alleen als het over wat dóén, wat prestéren gaat, worden we wakker en dan komt die oude oerdraak boven: 'als God zijn', ik zal God eens wat laten zien. Dan grijpt de angst ons soms bij de keel of dat het wel genoeg is, of dat het wel goed is, maar we gaan toch door. Maar God is daar. Hij weet dat we het niet doen kunnen, dat we het toch allemaal verkeerd uitleggen. Hij weet dat allemaal. Hij weet dat we krachtens onze val in Adam nooit ánders kunnen koersen dan op de koers van: 'gij zult als God zijn, kennende goed en kwaad'. Dat weet God. Maar waarom zegt Hij het dan in het paradijs en op de berg Sinaï, als Hij het van te voren weet? Dat doet God opdat aan dat spelletje van mij een einde zou komen. Niet in de vorm van 'wat ontbreekt mij nog?' Niet in de vorm van 'we zijn wel niet volmaakt, maar we moeten toch zoveel mogelijk trachten'. Maar in díé vorm 'geloofd zij God, Die Zijn genade aan mij heeft groot gemaakt, Die voor mijn welstand waakt'. Hoe dan? Waakt Hij voor mijn welbevinden als Christen? Nee! Hij waakt zó voor mijn welstand: die eerste Adam leefde in een levende betrekking met de Heere God, die was al heenwijzende naar die

CATECHISMUS ZONDAG 4

Andere, die nieuwe Schepping van God, namelijk, dát is Mijn geliefde Zoon, in Hem heb ik een welgevallen. Mag ik het eens zo zeggen: wij hebben het graag over eisen en plichten, geboden, een mens kan toch maar niet dát en dát. Goed. Daar komt de Heere God: heb Mij lief en de naaste, luister naar Mij Mijn volk, gedraag je naar Mijn raad. Kom onder Mijn Woord, Ik beloof je, ik zal het zegenen op Mijn tijd. Hou je aan Mij, dát is je leven, dan kan het alleen maar goed gaan.

En ik doe het niet! Ik zeg ja en ik doe nee. De zonde werkzaam door het gebod, de zonde die zo gemaskerd door en over alles heen kruipt. Waarbij ik probeer achter een beetje christelijkheid mijn kritiek te verbergen, of mijn kritiek het zwijgen op te leggen, of in een synthese, een samenhang, te brengen met alles. Maar kom maar voor de dag, zeg het maar eerlijk, dat je het met God nooit eens kunt zijn en dat je het eigenlijk ook niet bent. Dat is beter dan die andere flauwiteiten die geen stand houden, want op een gegeven moment vliegen we in de brand. Kom maar voor de dag!

Dáár is God aan bezig. Wij hebben gezondigd en derven de heerlijkheid van God, allemaal. Er is maar één schreeuw in die duisternis en dat is van die Zoon die dát portie op Zich heeft genomen: 'Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten', dát is het. Daar zie je die hele schepping onder de vloek van de Godsverlating sterven aan het kruis. Daar valt niet meer tussendoor te spreken, als het ware, we kunnen geen verhaaltjes meer vertellen als: ja maar, hoor nu eens, als je het nu eens zó bekijkt, als je nu eens dát en als je nu eens dát. Nee, God is niet onrechtvaardig, Hij zou Zichzelf verloochenen als Hij van Zijn deugden, Zijn beeld, Zijn liefde, als Hij daar een karikatuur van liet maken door knoeiers die wij zijn. Dat kan niet!

Als je dan nog weer eens opnieuw zingt, geliefde gemeente - daar gaan we mee naar huis, hoor, het is tijd. Misschien kom ik er nog een keer op terug, het zijn maar flarden - : wat krijgen die woorden een betekenis: 'Ik heb bij ene Held voor Israël hulp beschoren'. Wat krijgt het dan een betekenis, van die ene Man van smarten, van die ene Kruisdrager, Jezus Christus, Die onder het oordeel is weggezonden. Dan komt er iets in - en misschien zeg je het wel eens verkeerd of vloei je een beetje door, dat is niet zo erg - dat als het ware naar één spits toeloopt, naar die persoon van die Middelaar. Dat nieuwe, dat reine, dat heilige, dat gepaste waar God Zijn welbehagen in heeft, wat Hij in Zijn armen sluit. Dát krijgt steeds meer de nadruk! Al roept het de irritatie op van mensen, ook godsdienstige mensen, als je alleen maar zou zeggen: "Hij!" Ja, maar .... "Nee, Hij! Hij is het, die Heere Jezus Christus, Hij alleen! Hij is alles! Als ik nog iets moet wezen, dan is het verkeken, maar ik beveel mijn geest in Zijn handen, ik hoop op Hem. Ik kan geen vrede scheppen in mezelf, geen vrede en rust vinden in mezelf".

Dat is toch wel te begrijpen, zulke onruststokers en eigenwijze drollen, die wij zijn. Zou dat een goed teken zijn als wij het zo vredig met onszelf konden stellen zonder dat we in de war raken? Ik denk dat het geen goed teken is. Ik denk dat het goed is, menselijk gesproken - we moeten er natuurlijk niets van maken, Hij alleen, moet je dan weer zeggen - als de Heere net zo lang schudt aan de boom dat je zegt: nu weet ik het helemaal niet meer.

En dat je dán mag horen: Hij weet het, Hij heeft gedacht aan Zijn genade.

CATECHISMUS ZONDAG 4

AMEN